

Representantforslag nr. 32

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunnar Kvasheim og Trine Skei Grande

Dokument nr. 8:32 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunnar Kvasheim og Trine Skei Grande om å innføre en registreringsordning for lobbyvirksomhet i Stortinget, i departementene og på Statsministerens kontor

Til Stortinget

BAKGRUNN

Stortinget har vedtatt klare og omfattende regler for offentlighet og innsyn i forvaltningen. Til grunn for disse reglene ligger at borgerne i all hovedsak skal ha tilgang til den informasjon som forvaltningen og politiske organer har, og at denne informasjonen ikke er den enkelte saksbehandlers eller folkevalgtes eiendom.

På et viktig område går ikke regelverket langt nok i å ivareta åpenhet og innsyn. Det gjelder ulike former for lobbyvirksomhet, det vil si personer som på vegne av seg selv, en organisasjon eller klient oppsøker Stortinget eller departementene for politisk å påvirke en sak som er til behandling.

Et behov for åpenhet

Det har tidligere vært foreslått å opprette et lobbyregister for Stortinget, jf. Dokument nr. 8:31 (2000-2001) og Dokument nr. 8:5 (2003-2004). Forslagsstillerne vil understreke at det i dag er enda større behov for åpenhet rundt politiske prosesser, og viser til at lobbyvirksomhet har blitt en stadig viktigere del av politiske beslutningsprosesser. Lobbyvirksomhet har også utviklet seg til å bli mer profesjonell med årene. Større åpenhet rundt denne virksomheten vil bidra til at borgerne får bedre innsyn i viktige deler av den politiske beslutningsprosessen og derigjennom økt tillit til at politiske beslutninger tas på rett grunnlag.

Forslagsstillerne vil understreke at møter mellom politikere og lobbyister er helt legitimt og at lobbyisme åpenbart har positive sider. Gjennom å bidra med sin kunnskap og sine innfallsvinkler til aktuelle politiske saker, kan lobbyister være en demokratisk viktig kilde til supplerende informasjon ut over det som opplyses i saksdokumenter. Et godt samspill mellom beslutningstakerne og dem beslutningene angår, er viktig i et levende demokrati. På den annen side er det politiske systemet under stadig økende press av sterke profesjonsinteresser, ulike former for organiserte særinteresser og maktkonsentrasjon i næringslivet. Utstrakt lobbyisme vil gi størst påvirkningskraft til økonomisk sterke og velorganiserte særinteresser på bekostning av andre viktige interesser. Dette er uheldig sett fra et demokratisk synspunkt. Det vil være svært uheldig dersom bestemte aktører i et marked, eller en bransje, skaffer seg skreddersydde rammevilkår gjennom lukket kontakt. At det de siste årene har blitt stadig flere profesjonelle lobbyister og informasjonsbyråer som opptrer på vegne av slike klienter, forsterker dette problemet ytterligere.

Andre land

Forslagsstillerne viser til at flere andre land har systemer for registrering av lobbyister. Europaparlamentet har hatt en registreringsordning for lobbyister i mange år. Det foreligger nå et forslag om å utvide de eksisterende lobbyreglene i Europaparlamentet slik at også finansiell informasjon og mer informasjon om hvem lobbyistene representerer, blir offentlig. EU-kommisjonen har nylig vedtatt å innføre et offentlig lobbyregister. Etter en prøveordning med et frivillig register fra våren 2008 til våren 2009 skal Kommisjonen evaluere ordningen, for så å vurdere om registreringsordningen skal gjøres obligatorisk.

Lobbyister som skal møte i Kongressen i USA, må registrere seg i et lobbyregister samt respektere en

"Code of conduct". Kongressen i USA har også regler som har til hensikt å avdekke det økonomiske omfanget av lobbyvirksomheten. I Canada er det også obligatorisk for lobbyister å registrere seg i et register dersom de skal lobbe overfor regjeringen, og et forslag om lobbyregister i parlamentet er under behandling. Målsettingen med denne registreringen - som er allment tilgjengelig - er først og fremst å sikre åpenhet omkring lobbyvirksomheten.

Utformingen av registeret

Et offentlig tilgjengelig lobbyregister bør inneholde informasjon om hvem som er i kontakt med hvem, hvilken sak det gjelder, og hvem lobbyisten representerer. Forslagsstillerne mener dette er informasjon som bør være tilgjengelig for borgerne, både når det gjelder stortingsrepresentanter og den politiske ledelse i departementene, og på Statsministerens kontor.

Skillet mellom personer som opptrer som lobbyister og de som oppsøker stortingsrepresentanter som borger som ikke er ute etter å påvirke en spesiell sak, er ikke entydig. Det må være en klar forutsetning for nye lovregler at det ikke legges hindringer i veien for

slik kontakt direkte mellom borger og folkevalgt. Både Europaparlamentet og Kongressen i USA har funnet fram til regler som ivaretar begge hensyn, og dette burde også være fullt mulig å løse i Norge.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

I

Stortingets presidentskap anmodes om å utarbeide forslag til en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling.

II

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling.

5. desember 2007